

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Смілянець Тетяна Леонідівна, 1992 року** народження, громадянка України

освіта вища: у **2020 році** закінчила **Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»** та отримала диплом магістра за спеціальністю **«Психологія»**. На сьогодні є психологом відділення психологічного забезпечення Національної академії внутрішніх справ.

З грудня 2021 року здобувач кафедри юридичної психології **Національної академії внутрішніх справ** і виконала акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від **«30» жовтня 2025 року № 1522**, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради -

Івана Охріменка, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ.

Рецензентів -

Юлії Бойко-Бузиль, доктора психологічних наук, професора, завідувача науково-дослідної лабораторії з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ;

Оксани Романенко, доктора психологічних наук, професора, професора кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ.

Офіційних опонентів -

Олени Цільмак, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Станіслава Ларіонова – кандидата психологічних наук, доцента, начальника кафедри психології та педагогіки гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України.

на засіданні **«24» грудня 2025 року** прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань **«Психологія»** **Смілянець Тетяні Леонідівні**

на підставі публічного захисту дисертації «**Психологічні особливості телефонної залежності сучасної молоді**» за спеціальністю за спеціальністю 053 «Психологія».

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ.**

Науковий керівник – **Олена Кудерміна**, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Новизна роботи полягає в розширенні уявлень про перебіг телефонної залежності молодих людей в сучасному інформаційному світі. На основі проведеного дослідження сформульовано низку положень, висновків та рекомендацій, що мають важливе теоретичне та практичне значення, зокрема:

вперше здійснено психологічний аналіз телефонної залежності молоді як прояву адиктивної поведінки, розглянутої крізь призму юридико-психологічної проблематики сучасності. Інтегровано юридико-психологічний підхід і здійснено цілісний психологічний аналіз телефонної залежності молоді; Обґрунтовано відмінність телефонної адикції від інтернет-залежності за контекстом і механізмами використання (включно з офлайн-застосунками та роллю матеріального об'єкта-гаджета) та виявлено ключові соціально-психологічні чинники ризику молодого віку. Запропоновано нове трактування номофобії як страху втрати саме гаджета, що зумовлює компульсивні реакції та негативні наслідки для фізичного, психічного й соціального здоров'я;

вперше конкретизовано зміст понять «адиктивна поведінка», «телефонна залежність», «номофобія», у контексті юридико-психологічного аналізу. Адиктивна поведінка є одним із різновидів девіантної поведінки, що формується внаслідок порушення психологічних механізмів саморегуляції та реалізується через стійке прагнення до отримання емоційного задоволення чи зняття напруження за допомогою певних об'єктів або дій;

вперше розкрито психологічну характеристику виникнення та розвитку телефонної залежності сучасної молоді. Розмежовано інтернет та телефонну залежність як різні феномени технологічної адикції, обґрунтовано матеріально-об'єктну природу телефонної залежності (включно з офлайн-функціоналом) і введено типологію детермінант (об'єктивні/суб'єктивні) разом із моделлю етапів (звичка компульсія залежність, окремо етапи становлення адикції). Також розкрито поняття фабінгу як ближньому механізму поступового зростання залежності, виокремлення вікового ризику 17–21 років та діагностики телефонної залежності;

вперше сформовано узагальнену систему проявів телефонної залежності молоді. Пряма залежність провокує розвиток психологічних розладів: фантомного дзвінка, кіберхондрію, Google-ефект тощо. Тривала відсутність телефону викликає у молодих людей тривогу та роздратованість. У деяких респондентів страх

втратити мобільний обумовлює прояв агресивності;

вперше емпірично доведено наявність статистично значущих зв'язків між рівнем телефонної залежності та певними особистісними характеристиками (емоційна лабільність, ригідність, тривожність, схильність до екстраверсії).

вперше запропоновано техніки та методики самостійного подолання телефонної залежності молоддю: поведінкові та когнітивні техніки, емоційна саморегуляція та заміщена поведінка;

вперше розроблено психопрофілактичну програму попередження телефонної залежності молоді, що включає елементи психологічної просвіти, розвиток цифрової гігієни, тренінгові вправи з формування саморегуляції та альтернативної офлайн-активності.

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 12 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких чотири статі опублікованих в наукових фахових виданнях України та вісім тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій та круглих столів. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати відповідно до поставленої мети:

1. Смілянець Т. Л. Телефонна залежність у юнацькому віці: особливості впливу на розвиток особистості. *Юридична психологія*. 2023. № 1. Київ. 2023. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.33270/03233201.121>

2. Смілянець Т. Л. Особливості аутоагресії підлітків-девіантів в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. С. 66–71. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.4.13>

3. Смілянець Т. Л. Соціальна ізоляція через телефонну залежність. *Наукові перспективи*. № 4(46). 2024. С. 1384–1389. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-1383-1388](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-1383-1388).

4. Смілянець Т. Л. Профілактика телефонної залежності серед молоді. *Габітус*. № 73(10). 2025. С. 340–343. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.73.60>

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія» **Цільмак Олена Миколаївна**, звернула увагу на необхідності розширення психокорекційної програми для ширшого кола здобувачів вищої освіти.

Офіційний опонент – кандидат психологічних наук, доцент, начальник кафедри психології та педагогіки гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України **Ларіонов Станіслав Олександрович**, виступив без зауважень.

Рецензент – доктор психологічних наук, професор, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ **Бойко-Бузиль Юлія Юріївна**, виступила без зауважень.

Рецензент – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ **Романенко Оксана Вікторівна**, виступила без зауважень.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ **Охріменко Іван Миколайович**, виступив без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Смілянець Тетяні Леонідівні** ступінь доктора філософії з галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»** за спеціальністю **053 «Психологія»**.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради

Іван ОХРИМЕНКО

Підпис Івана Охріменка «ЗАСВІДЧУЮ»

Заступник начальника
відділу кадрового забезпечення НАВС
майор поліції

Борис Дубина